

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 31.

Stockholm den 1 Augusti 1912

5:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 % Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	--	--

“Bönen.”

Ett nytt verk af Sigrid Blomberg.

I fjor, i rösträttens och kvinnokongressens tecken hade äfven våra kvinnliga konstnärer dragit ut i täta led till inte mindre än två utställningar, representativa för hvad vi ägt och äga af kvinnlig konst; i år får man söka dem som fåtalet bland de många, och det är i allmänhet inte mycket nytt de ha att bjuda på. Konstnärsförbundets utställning är lika kemiskt ren från kvinnliga element som manssidan i en bondkyrka och af den till nära femhundra nummer uppgående katalogen för Konstnärernas förenings utställning kommer inte mer än omkring ett sextital på kvinnornas lott. Att en kvantitativt så öfverlägsen mansstyrka äfven kvalitativt i sin helhet måste bli den segervinnande är gifvet, det skulle vara ett bra lågt betyg annars på manlig konst, men relativt, med hänsyn till det ringa antalet konstverk af kvinnliga exponenter, är äfven denna utställning ett nytt glädjande bevis på huru väl våra

konstnärinnor förstå att försvara sin plats vid sidan af sina manliga kolleger.

Det är visserligen sant att man, kommen in i första salen, stannar som trollbunden framför en bild och vill öfver hufvud knappast gå vidare, jag menar Georg von Rosens underbart själiska porträtt af Pontus Wikner, men det är ett verk hors de concours och man känner sig blott tacksam för att utställningens halft retrospektiva karaktär gett en tillfälle att återse det. Så är för öfrigt fallet med många kända och erkända verk, som i brokig blandning möta blicken. Med beklagande tänker man på det kors som så nyligen satts vid Lotten Rönquists namn, med glädje på att vi ännu äga i behåll mogna krafter af så äkta, känsligt konstnärstemperament som exempelvis Ruth Milles, Märta Tynell och Eva Beve eller unga begåfningar af sådan valör som man

bland andra lär känna i Ragnhild Nordensten. Men som sagdt, nyheterna äro fåtaliga och det är därför med dubbelt intresse man i en af de inre salarna stannar inför den hvita gestalt, som representerar ett glädjande undantagsfall: ett nytt arbete af vår framstående skulptris Sigrid Blomberg.

Den som ville döma Sigrid Blombergs verksamhet efter hvad hon exponerat skulle säkerligen fälla en orättvis dom öfver missförhållandet mellan produktion och förmåga, en fullkomlig villfarelse, ty Sigrid Blomberg hör tvärtom till våra allra flitigaste och mest anlitade konstnärinnor. Men hon arbetar på beställning, behöfver inte exponera, hinner kanske knappast med det en gång, och jag förstår det så väl — frestelsen att hålla sina själsbarn borta från konstens marknadsplatser ligger i så fall nära till hands, men det är dock en smula hårdt mot dem, som inte ha råd att beställa konstverk eller resa till platser där de blifvit uppställda, ja, som kanske till och med ej utan uppoffring ge ut sin krona eller i bästa fall sin femtioöring för att följa konstens utveckling i vårt land och få kännedom om dess förmågor.

För deras skull vore det glädjande, om man oftare än hittills finge det nöjet att läsa Sigrid Blombergs namn i en utställningskatalog.

Men hvarför inte ge oss till freds just nu, då hon gifvit oss anledning därtill?

Det är ofta ett standard work som liksom till etikett fästes vid en konstnärs namn, och så har Sigrid Blomberg blifvit populär öfver hela vårt land genom sitt sällsynt inspirerade verk "Bebådelsen", som förvärfvad af Nationalmuseum kommit allmänheten till godo och dessutom genom otaliga reproduktioner blifvit känt från Ystad till Haparanda, prydanse svenska hem i minst lika stor utsträckning som Carl Larssons familjelif.

Det finns två slags popularitet: slagdängan representerar en, Mozart en annan, den ena är finkel, den andra ädelt vin i själens tomma skålar. Allt som mäktar fylla en brist blir i ordets bästa bemärkelse populärt — och Sigrid Blomberg fyller som ingen annan en sådan brist, en brist som vi — om äfven omedvetet — lida af, jag menar bristen på fromhet i konsten. Vår tid är icke religiös, och vi bygga kyrkor efter tiden, men allra innerst inom individens bröst lever fromheten kvar i undermedveten, oviss längtan, och det är denna längtan som Sigrid Blomberg med sin konst förstår att ge uttryck åt, jag menar ej genom hennes val af religiösa motiv, det saknar hon ej konkurrenter i, men genom den intensitet i tolkandet af religiös känsla, som är henne egen.

Det nya verk, som hon gifvit namnet "Bönen" och som gjorts på beställning för Edelweissförbundets räkning, framställer Kristi gestalt — bebådelsens fullbordan — stående upprätt, försjunken i bönen andakt. Det är inte Getsemanekampens Kristus, som i ångest visar kalken ifrån sig, inte heller lidandets Kristus, med sitt dödsskri: Eli, Eli, lama sabaktani. Det är Kristus på

väg från Getsemane till Golgata, emottagandets Kristus, som med hårdt knäppta händer i bönen innerliga gemenskap med fadern mottar sitt värf och går att fylla det.

Det är en ytterst enkelt framställd bild, ej i minsta afseende något modernt ansträngdt försök till en nyfänt Kristustyp. Den häfdvunna Kristusgestalten med ädla men ej idealiserade drag står upprätt utan ringaste pose, men särskildt händerna fångas blicken af, i dem tyckes bönen hela lif koncentreradt. Den i ovanligt vacker marmor sällsynt väl huggna statyn har utförts i Florens, dit konstnärinnan i våras reste för att fullborda den.

Då statyn är afsedd för Edelweissförbundets kommande tempel i Stockholm, få vi den glädjen att behålla detta konstverk af den begåfvade konstnärinnan inom vår hufvudstad, hvilket väl ej tör hindra att så många som möjligt begagna sig af detta undantagsfall tillfälle att få se Sigrid Blombergs framstående konstnärskap representeradt på en utställning.

S. E—d.

Från världens rösträttsfält.

Det underliga slingrande sätt, hvarpå framåtskridandet går sin betänksamma väg genom världen visar sig till exempel däruti, att i Zürich för icke längesedan utnämns den första kvinnliga fabriksinspektören i Schweiz" sade en engelsk tidning i våras och tillade: "I vårt land ha vi haft fabriksinspektörer sedan i början af nittioalet. Men däremot går Schweiz före på ett annat sätt därigenom, att en kvinna för någon tid sedan blef fängelsedirektör. Det är en viktig reform som väntar på sitt genomförande i Storbritannien".

Och just nu har denna sista fråga blifvit aktuell, emedan direktörsposten i Holloway-fängelset är vakant. Dess förre direktör Dr Scott, har afgått, emedan han funnit det svårt att genomföra Mr Mc Kennas order om tvångsmatning af de fångna suffragetterna, och det påpekas redan från kvinnornas sida, att direktörsbefattningen i fängelset för kvinnor borde besättas med en kvinna. Men det torde vara osäkert, hur det går med den saken.

Man gör säkert ej orätt, om man påstår, att ett förbittradt och högst obehagligt könskrig nu rasar i England. Åtminstone är det svårt att förstå, hur man kan kalla afvogheten inom ledande kretsar och hos ledande män mot kvinnornas uttalade och kraftigt understrukna begäran om medborgerliga rättigheter för något annat, och en vanlig människa kan icke fatta att icke något göres för att skapa frid. — Det är föga uppbyggligt att omtala, att en kvinna kastats utför trappan på en tillställning inom den högre societeten, men eftersom hon är den första må det relateras. — Vid Lady Glencomers mottagning en af de sista junidagarna ställde en suffragist bland gästerna en fråga om K. P. R. till Mr Asquith, hvarpå hon omedelbart knuffades utför trappan af trenne gentlemen, också bland gästerna, därvid hennes ena klädningsärm afslets

Juvel-, Guld- & Emaljarbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
 genom att gynna dess annonsörer

och en juvelbrosch rycktes loss. En af Mr Asquits tappra och chevalereska försvarare fick under utförsningen en skråma på sin hand, möjligen af den lösryckta broschens nål, och ögonblickligen utspreds det i pressen "att den suffragett som uppträdde på Lady Glencomers mottagning våldsamt bet Sir Alexander Lawrence i handen, då han drog henne bort från Mr Asquith. Den kända Mrs Charles Hancock dementerar detta i *Daily News* för den 4 juli och berättar, att hon skrivit till Sir Alexander för att fråga om historiens sanning, och att denne svarat, att skråman på handen var läkt och antagligen icke var något bett. Mrs Hancock tillägger: "Ett gammalt ordstäf säger att lögnen rinner världen rundt, under det att sanningen tar på sina skor", och det är nödvändigt att icke sanningslöst baktalande får öka vapnens antal i den långa och grymma striden mellan män och kvinnor om de senares politiska rättigheter.

Det är ledsamt att tala om detta liksom egentligen om allt som rör suffragetterna, deras uppträdande eller deras behandling, och här liksom vid alla rebelliska och revolutionära aktioner måste man fråga sig: är detta nödvändigt, kunde ej detsamma uppnås genom ett stillsammare tillvägagående? Jag tror knappast att någon med tanke på världens historia förs åtaga sig att ge ett kategoriskt svar på frågan; det är i alla händelser vanskligt, och kanske nödsakas man hålla med den tyske filosof, som hade till valspråk: "*es mag dahingestellt werden!*"

I alla händelser gå många af Englands kvinnor fram på vägen att genom arbete i samhällets tjänst göra kvinnan nyttig för samhället äfven i annat än rent numerärt afseende. Bland utnämningar som visa detta är den af *Miss Winifred Hunter* till Principal för Lincoln Training College efter domprosten Rowe som afgår efter att 20 år ha förestått nämnda befattning och af *Mrs Pinsent*, ledamot af Birminghams stadsfullmäktige till representant vid Städernas korporationers årsmöte. Det är endast fyra år, som kvinnorna öfverhufvudtaget kunnat bli medlemmar af städernas råd och sålunda ha utsikter att bli valda till representanter vid mötet i fråga. Mrs Pinsent är också medlem af Kungl. kommittéen för svagsintas vård, och vid årsmötet framställde hon nödvändigheten af att kommittéens afgifna betänkande beaktades. Mötet beslöt också att göra ett uttalande till regeringen om önskvärdheten af snar lagstiftning i detta fall.

Må vi önska, att damen som kastades utför trappan på Lady Glencomers mottagning må bli den sista liksom den första i sitt slag, det är en alltför ömklig tilldragelse för att böra upprepas; må vi också önska, att de arbetsområden, där kvinnor första gången inträda, må bli allt färre och färre, och må vi framför allt önska, att de hittills gjorda utnämningarna, så på det praktiska som det teoretiska verksamhetsfältet må flerfaldigas, äfven om de då ej komma att omnämnas i Dagny i den årliga öfversikten af hvad kvinnor första gången blifvit under året. Det är önskligt att listan blir allt kortare och kortare, allteftersom kvinnor få tillträde till de olika förvärfsgäbit, dit individuella anlag och färdigheter hänvisa dem och göra dem kompetenta.

Från Italien kunna vi annotera och påminna oss, att signora *Teresa Labriola* nu lagligt bemyndigats att uppträda som advokat, så att kvinnorna där liksom i Frankrike och Förenta Staterna bli berättigade att praktiskt tillgodogöra sig tagna juridiska examina, en rättighet, som i flertalet andra länder är dem förmenad, och i Australien, i Melbourne var det visst, har *Miss Nancy Isaacs* utsetts till juridiskt biträde åt sin far, en af ledamöterna i Högsta Domstolen.

Tyskland har fått sin första anti-rösträttsförening i Berlin med den icke just så alldeles korta benämningen: "Tysklands federation för bekämpande af kvinnornas emancipation". Det skulle väl egentligen heta kvinnornas *frigörelse*, men ordet *emancipation* har en så häfdvunnen klang af något som bör bekämpas, att det gifvetvis måste användas härvidlag. Men Tyskland har också fått sin första kvinnliga skolrektor med rektors titel uti *Fräulein Reuter* i Münster i Westfalen, och Tyskland har fått sin första kvinnliga professor, i praktisk filosofi vid universitetet i Leipzig. *Fräulein Gertrud Wöcker* från Bern har kallats dit af tyska regeringen. Hon är den yngsta ordinarie professorn vid Tysklands samtliga universitet och den enda kvinna, som nått fram till en professorsstol. Som mina läsare kanske erinra sig kallades en kvinna i fjor till extra ordinarie professor af medicinska fakulteten i Bonn, grefvinnan *Elise Linden*, men Preussens högre undervisningsmyndigheter vägrade att stadfästa utnämningen. Det är således Leipzig, som blir föregångsuniversitet och en icke infödd tyska, som nu träder in i ledet bland de tyska professorerna. Ingenting har nämnts om huruvida de tyska vetenskapskvinnorna äro suffragister eller icke, men det säges uttryckligen att tack vare "suffragisternas ansträngningar" ha trenne kvinnor valts till medlemmar af det stora skolrådet i Budapest.

Det är naturligtvis så, att endast ett fåtal gjorda utnämningar här återgifvas, och långt mindre är det möjligt att göra reda för eller följa företeelserna på de många olika arbetsfält i Förenta Staterna, där kvinnor göra sig gällande med eller utan politisk likställighet med de manliga medborgarna. Till och med i Maryland, en af de gammalkonservativa östra staterna, blev en kvinna av president Taft utsedd till en förut speciellt manlig befattning. *Miss Louise Lester* har blifvit en af de tre personer, som skola öfvervaka förstörandet af utslitet pappersmynt. Miss Louise Lester skall jämte sina båda kolleger tillse, att de milloner dollars i utnötta sedlar som sändas till skattkammaren till inlösen ordentligt tillintetgöras. *Miss Grace Sherwood* är den enda kvinnan i en af Förenta Staternas härnäst blifvande rösträttsstater, Ohio, som är medlem af handelskammaren i Ashtabula, och *Miss Jane Addams*, amerikanska kvinnornas stolthet, den präktiga, rådiga banbryterskan i Hull House Chicago, var den som höll inledningstalet vid sommarterminens början vid *Bryn Mawr*-universitetet. Miss Jane Addams är den enda kvinna, som hedrats med uppdraget att hålla festtalet i *Bryn Mawr*.

Ellen Wester.

Mot hosta,

försakad af **förkylning, halskatarr** m. m. användes Fil. Dr P. Håkansson's Salubrin fördelaktigast till inandning medelst inandningsapparater enligt särskild beskrifning.

Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Hemmet som skola.

Ett besök vid Benninge.

Du skulle fara till Strängnäs och bese Benninge hemskola, manade mig här om dagen en vän.

Strängnäs, visst ville jag fara till Strängnäs, det var gammal längtan, som med ens grep min håg med oemotståndlig makt. Strängnäs, minnenas stad, där Gustaf Vasa valdes till konung, där de gamla bisparna med sitt stolta slott som förpost höllo till, där Karl den nionde hvilat vid sidan af sin älskade Maria, om hvilken han skref att "han ville hafva en furstinna, att med henne lefva i frid" och där Carl Carlsson Gyllenhjelm knäböjer på sin marmorsarkofag framför de bojer, som han bar så länge att han nästan kände det tomt att mista dem, visst ville jag till Strängnäs, den gröna smaragden i Mälarens strandkedja, men Benninge hemskola, hvad var det för ett nytt namn bland alla de gamla? — Hvad hade det för en historia, ty allt som gäller Strängnäs är historiskt, måste vara det.

Jo, Benninge är den nya tidens historia, ett blad där Klio med sin griffel skrifer ned ett nytt bevis på den målmedvetna sträfvan hvarmed nutidskvinnan söker att häfda sin ställning på alla områden, där hennes förmåga

Fröken Eva Sack bland Hemskolans elever.

och kraft tages i anspråk. Det var en tid, i mormors och mormorsmors dagar då kvinnan klämdes in i snörlif och romantik, då hon knyplade och broderade, spelade harpa och sjöng sentimentala visor utan tanke på hvarken högre eller lägre uppgifter, det var en annan tid, våra mödrars, då mera prosaiska uppgifter stodo på dagordningen, det var kvinnan i chinjong och krinolin, som läste följetongslektyr och tog till sin mission att omhulda och utveckla vällefnadsmän, hvilka hela sitt lif drömde om "gumman mors" goda mat, när den inte längre stod dem till buds. Men så kom genombrottet, vårfloden som sprängde alla dammar, som brusade fram öfver vida fält utan tanke på det som låg bakom, blott längre och längre mot nya mål, i känslan af rik, alltför länge återhållen kraft, kvinnokraft, missbrukad genom ett ensidigt och inskränkt verksamhetsområde. Åh, hur denna vårflod af stark obrukad kvinnokraft brusat fram till det ena

målet efter det andra — från den hvita mössan till katedern, från tvång och beroende på alla håll till frihet och oberoende. Friska, klartänkta, med sporthärdade lemmar och tränad intelligens ha vår tids unga kvinnor gått fram i slutna led mot de mål, som deras vilja utstakat och hindren ha ramlat, ibland med mera brak, ibland oförmärkt och af sig själf, som gamla murkna gårdsgårdar; vidare och vidare har vägen gått, men — ja, ett är det som understundom lämnats långt bakom därvid, något som endast hägrat vid en återblick som någonting i dimma konturlöst försvinnande och detta något är hemmet. Fordringarna under skoltiden ökas allt jämt, den lilla pluggflickan, hvem skulle kunna begära mer än att hon verkligen något så när hinner med de dryga hemläxorna och dessemellan skidar och sportar en smula så att de röda blodkropparna ej helt och hållet skola förintas. Och när så skolan tar slut blir det något nytt, fortsättningskurser, studentexamensplugg eller någon kurs för det eller det målet — alltid i grunden det samma: möjligheten att i den stora kampen för tillvaron erhålla en oberoende och själfständig ställning. Men, det händer att den unga studentskan sin nyförvärfvade lärdom till trots förlorar sitt mindre lärda hjärta till, låt oss säga en ung landtbrukare.

I köket.

Han kan erbjuda henne ett hem, som kan bli sorgfritt om det ledes af en husmor, som lärt sig att sköta ett hem, men det har den lilla studentskan inte haft tid att tänka på, och erfarenheten blir kanske dyrköpt nog om hon skall taga spiran i detta hem utan något annat stöd än flickdrömmar och latinska glosor. Den lilla flickan från "tekis", hon som går omkring med nedvikt krage, stora själfabricerade koppardrifna smycken och underligt artistkammadt hår, henne är det nog inte lättare ställt för. Hon kan sätta ihop ett litet förtjusande konstnärshem med varma färger och ögonfägnande detaljer nästan för rakt ingenting, det är alldeles säkert att hon får tag i några bedärande gamla tallrikar, men om hon får tag i någonting ätbart att servera på dem är inte lika tvärsäkert. "Sten är så snäll, bara han får filbunke, så är han nöjd", hörde jag en gång en ung fru yttra, och jag förstod verkligen att Sten var snäll. Men där Sten vill ha något annat till

lifs ibland och där Stens inkomster inte räcka till att bekosta en liten artistkammad hustrus alla tragikomiska lärospån och brist på metod i galenskapen, där ställer sig frågan annorlunda, där kan den midt i vår frigjorda tid bli till en verklig stridsfråga, bli till ett af de där manliga klubbslagen: "Kvinnan skall hålla sig inom sin naturliga gräns: kök, sybord, barnkammare och skafferier. Hon kan inte dela sig." Jo, bevars, det kan hon visst, men allt skall ha sin tid. Om den lilla studentskan och den lilla teknisflickan endast ge sig ro att gå igenom en åtta månaders kurs i Benninge hemskola under den upplysta och insiktsfulla ledning, som där gör sig gällande och om de kanske därtill besluta sig för att till första tjänarinna ta en af deras kurskamrater, en enkel bondflicka möjligen, men som haft tillräckligt bondförstånd att inse att det är en fördel att förstå hemsysslor, då man tar plats i ett hem, ja då undvikes genom denna enda kurs många pröfvande fölämodskurser i det nya hemmet. "Det är märkvärdigt", sade mig fröken Sack, hemskolans föreståndarinna, "så många kommissioner jag har varit med i, men något manligt intresse för hemskolans idé, har jag inte lyckats väcka till lif." Ja, det är verkligen märkvärdigt, ty här om någonsin gäller det väl ett tillvaratagande af manliga intressen, som borde väcka manlig entusiasm till lif. Eller strandar denna på den naiva tron att en kvinna lika instinktivt skall förstå konsten att sköta ett hem, som en fährhund att hålla ordning på en fårscock. Tro de verkligen, skapelsens herrar, att bakom de latinska glosorna i den lilla studentskans hjärna de husliga insikterna stå uppradade, som kastrullock på en spiselhuf, att den lilla teknisflickan som bara blandat färg, inte alls skall vara bortblandad, när det gäller att blanda till en sås, bara därför att hon är född kvinna, att den enkla flickan från landet, som möjligen kokat gröt och slängt några potatisar i en gryta skall ha den blekaste aning om grunderna i köskemi, att hon skall kunna konsten att duka ett bord, servera, lägga upp och laga sådan mat som en fordrande inackorderings-, restaurang- eller mammas hem-herre blifvit van vid. Det ser verkligen ut som om de skulle tycka detta, ty Benninge hemskola, som redan under fem år fortgått, mönstergillt skött, flitigt tagen i anspråk och med aldrig svikande nit och energi hållen vid lif har efter hvad jag till min stora förvåning erfor ännu ej erhållit det ringaste understöd hvarken af landstinget, hushållningssällskapet, eller någon annan af de fonder, som bruka stå allmännyttiga företag till buds.

Och dock är det en verklig och en kännbar brist, som Benninge hemskola tagit till sin uppgift att afhjälpa. Hemskola, det är en tilltalande klang endast i själfva namnet och intrycket därpå förstärkes ju närmare man kommer den vackra gården, där dess brutna tak och rödmålade gafflar skymta fram i barrgrönskan uppe på den fagra skogsåsen bakom domkyrkan. Ja, ett hem gör den intryck af, denna trefna plats, med sin bedårande vackra utsikt öfver den vida Mälarfjärden, sina inbjudande, glada rum och sitt stora, prydliga kök med dalaskåp och väggbonader, minnande om en ståtlig dagligstuga i ett välbärgadt bondehem från gamla, flydda tider. Ett hem där

allt är ordnad med den insikt, ordning, praktiska förstånd och det behag, som blott kan komma till stånd där en klok, god, för hemmet och dess medlemmar ömmande husmor för spiran.

Tala inte om mig, tala endast om Benninge! bad fröken Sack, då jag till henne yttrade min önskan att få skriva om hemskolan. Men jag tror ej jag kan uppfylla hennes bön, ty personlighetens inflytande är af allt för bärande betydelse vid ett verk sådant som hennes för att man skulle kunna skjuta hennes gestalt åt sidan och endast säga: Se, Benninge!

Nej, se fröken Eva Sack själf! Se hennes blåa ögon stråla då hon visar sin trädgård, sina elevs arbeten i väfnad, deras rum med de rosiga kistorna och de hvita sängomhängena, hör henne tala med sin ljusa entusiasm om sin sträfvan och den glädje hon känner öfver att på detta sätt kunna sammanföra de mest skilda samhällskretsar till enigt och villigt arbete. Det är tjugo flickor som samtidigt mottagas helst till en kurs på åtta månader och helst i åldern mellan sexton och tjugofyra år, och villkoren äro blott som det står i prospektet att vara "en frisk, bra, svensk flicka, som vill med allvar arbeta på att lära hemmets sysslor." Och så samlas då alla dessa friska unga viljor, och torparflickan och baronessan skura golf ihop och byka tvätt, städa och stryka, väfva, koka, baka och sylinnesöm. Det finns inte en enda tjänare i detta idoga hem, ingen är hög, ingen ringa, alla arbeta och alla äro glada i arbetet och om kvällarna skjutas bord och stolar åt sidan och man dansar af hjärtans lust, så som man dansar i ungdomens vår, äfven om det gäller något så vidunderligt oestetiskt, som det allra modernaste i dansväg: One step.

Jag satt och tänkte då jag lyssnade till fröken Sacks beskrifning på eleverna: Hvilken aldrig svikande takt, hvilken godhjärtad finkänslighet fordras det ej för att med framgång utföra ett sådant husmodersvärf som fröken Eva Sacks. Noblesse oblige heter det ju och man skall kanske förena ett urgammalt adelsskaps förfinade umgängesvana med verklig själsaristokrati, som fallet är med Benninges sympatiska föreståndarinna, för att gå i land med en sådan uppgift så som hon har gjort. Det är att hoppas att hennes krafter ej må sättas på för hårdt prof genom sådan brist på uppmuntran som uteblifvandet af anslag hittills varit. Elevernas intresse och beundran utgöra en belöning, men att i längden med alla krafter på helspänn ensam arbeta för att undanröja svårigheterna i kampen för en idé är något som den varmaste vilja och den rikaste kraft kan tröttna på. Jag hoppas att detta ej må bli fallet med fröken Eva Sack och hennes varma sträfvan att i vår expansiva tid med dess utåtliggande mål söka samla unga krafter kring det intresse som dock måste ligga oss kvinnor nära om hjärtat: hemvård och hemkärlek.

Det är ej min afsikt att med dessa Benningeinttryck framlägga några detaljerade upplysningar om hemmets lärarkrafter, kurser, afgifter och så vidare. Det är ju något som bäst framgår af ett prospekt. Priset är dock förvånansvärdt billigt och bär vittnesbörd om stora personliga

offer från fröken Sacks sida. Det är blott med en makt man når sådana resultat: kärlek, trogen allt offrande kärlek för den sak man gjort till sin egen.

Och vi kvinnor, vi må tacka henne, ty hon gör märken fastare under våra fötter, lättare att vandra framåt på; gränserna ha sträckts ut, horisonten har blifvit vidare, men ett få vi inte glömma, vi kvinnor, vi ha rätt att se

ut från hemmet men aldrig bort ifrån det.

Det har jag aldrig känt klarare än efter besöket vid den fagra hemskolan i Benninge och bekantskapen med dess så målmedvetet öfvertygande, med intelligensens och hjärtats bästa egenskaper så helt vinnande föreståndarinna, fröken Eva Sack.

Sigrid Elmblad.

Mathilde Fibiger.

En af de första.

II.

Striden om Clara Raphael flammade upp med ens. Boken kom ut strax före jul 1850, och omedelbart efter börja de stora tidningarna att tala om den, det första omnämmandet kom redan den 21 december i »Berlingske Tidende».

Att den lilla boken så genast tilldrog sig uppmärksamhet berodde väl mest på att J. L. Heiberg stod som utgifvare på titelbladet och att han skrifvit företalet. Att den väckte strid och fick så många röster — äfven sådana som annars ej talade högt och offentligt — att yttra sig, berodde på dens eget innehåll. Tidnings-, tidskriftsartiklar och broschyrer, som behandlade Clara Raphael, följde slag i slag. »Peter Vandal», den pseudonym under hvilken Fredrik Dreier, en af hennes bittraste motståndare, uppträdde, talar om »den väldige raphaelske Literatur, — for hvilken i disse Dage aabnes eget Folio på Kongens Bibliotek; gamle Molbech, som dog skriver med begge Hænder paa en Gang, sidder og transpirerer deroppe fra Morgen til Aften, og kan alligevel næppe faa de ny Sager i den Retning protokollerede, med saa voldsom en Hastighed følge de i uoverskuelig Strøm paa hverandre». De satiriska orden, hvilka i sin öfverdrift äro ämnade vara bitande kvicka, ge dock en god bild af i hvilken grad Clara Raphael var den stora händelsen inom det dåtida Danmarks läsande och skrifvande värld. — För att icke tala om hvad boken var det inom de sladdrande och förtalande sällskapskretsarna, där författarinnan ännu mera personligt och skoningslöst angreps än hvad till och med fallet var i pressen.

För att fullt förstå det uppseende Clara Raphael väckte är det ej tillräckligt att fasthålla, att det var starkt revolutionerande tankar, som af henne framkastades. Man måste äfven göra klart för sig, att kvinnofrågan i själfva verket redan var uppe i tiden och hade nått en viss grad af aktualitet; motståndet var därför väckt och redan slagfärdigt. De frihetsrörelser, som kommo till utbrott 1848 på skilda håll i vår världsdal, upptogo äfven i sig idén om kvinnornas frigörelse. I flera länder formar den sig strax före eller omkring halfsekelskiftet till direkta uttalanden

och försök till reformer af kvinnans ställning. Så hade fallet varit hos oss i Sverige, där riksdagarna 1850—1851 markera verksamma sträfvanen till förbättrande af kvinnornas förhållanden; likaså på Island och i Norge vid 1849 och 1851 Altings- och Stortingsförsamlingar. I Berlin, Leipzig och Paris hållas stora möten och högljudda tal för kvinnornas sak. I England skrifver John Stuart Mill vid denna tid sin uppseendeväckande bok »Subjection of women». Kvinnofrågan började just då bli något, som inte kunde skjutas åt sidan, den tränger sig fram öfverallt. Så mycket mera gällde det för de reaktionära att genast slå ned på hvarje börjande revolt från kvinnornas egen sida.

»Clara-Raphaelfejden» fick härigenom sin särskildt hetsiga prägel. Huru skönjer man ej i de flesta inlägg som gjordes, äfven i dem, där man jämförelsevis opartiskt granskade Clara Raphaels idéer, en hart när obehärskad rädsla för hvarthän så farliga åsikter skulle kunna leda. Och bland kvinnorna själfva finna vi de icke minst skrämde. Äfven om man frånräknar »En Röst fra Danmarks unge Kvinder», den signatur, hvarmed en dikt till Clara Raphael underskrifvits i »Berlingske Tidende» af den 11 januari, samt »Fem Breve till Clara Raphael fra en ung Hustru», hvilka båda hade allt för starkt manliga biljud för att kunna tagas såsom verkliga uttalanden från kvinnohåll, kvarstå dock sådana praktblomster af kvinnlig förfäran som »Hjeronymus'» — alias Atalia Schwartz, den kända danska författarinnan — artiklar i »Nord og Syd». Hennes uppträdande i striden, hvilket dock ej direkt framkallades af Clara Raphael utan af »Sybillas», Fanny de Brettevilles, och M. Goldschmidts ömsesidiga polemik med anledning af »Tolv Breve», kännetecknas af ett ängsligt försvar af den stackars hjälplöse och förfördelade mannen, för hvilken hon har den mest ömmande omsorg. För oss, nutida kvinnor hemma i Sverige, har det emellertid sitt särskilda intresse att läsa hennes upprädda definitioner på huru svårt det är »at være Mand», denna stackars varelse, som kvinnorna leka och hutla med efter behag. Hennes uttalanden verka egendomligt

bekanta, ha vi inte själfva en känd författarinna, som nästan till punkt och pricka delar »Hjeronymus'» förskräckelse öfver hur svårt den stackars mannen har att reda sig mot kvinnorna. »Riktiga människors» författarinna förefaller i själfva verket som ett sent — att hon ej själf känner det alltför sent och nu, mera än någonsin, omöjligt — plagiat af »Hjeronymus»!

Det torde vara öfverflödigt att efter detta närmare karaktärisera det inlägget i Clara-Raphaelstriden.

Från M. Goldschmidt, vid denna tid utgifvare af »Nord og Syd», utgick ett af hufvudangreppen på Clara Raphael. Till att börja med uppträder han ganska hofsamt och framhåller som det direkt angripbara, att Clara Raphael begått ett misstag i att slå ett slag ensamt för kvinnornas frigörelse, då han menar att frigörelse kräfvades för både man och kvinna. Samhället hindrade kvinnan just lika så mycket — eller lika så litet — som mannen att utveckla sig efter sin egen lag. Sedan emellertid några artiklar till försvar af Clara Raphael framkommit i ett par tidningar, finner han det vara på tid att låta köra fram med mera verksamt artilleri, och så börjar han låta hela sin mördande och skoningslösa kvickhet spela mot den unga författarinnan för att få »Clara Raphaels Emancipationsidé en Gang for alle ophængt blandt de Urimeligheder, som Tiden frembringer».

Om Goldschmidt tänkt sig att med korselden af sin skarpa kvickhet förskaffa Clara-Raphael-spörsmålet ur världen, så misstog han sig. Just hans bitande kvicka inlägg, som dock mera var ägnadt att blända genom väl turnerade Spydigheter än verka genom slående argumentering, framkallade andra till svar; bland dessa kommo två från kvinnligt håll. Utan att kunna ingå på stridens alla skiftningar och detaljer, måste här endast nämnas dessa två kvinnors namn. Den enas har nyss ofvan nedskrivits, Fanny de Bretteville, en ung 23-årig flicka, härstammande från en fransk emigrantsläkt, som under namn af »Sybilla» med stor tankeskärpa och öfverlägsen språkbehandling polemiserade mot Goldschmidt. Den andra var Pauline Worm, ett af de första namnen i den senare organiserade danska kvinnorörelsens historia. Utan att direkt uppträda till försvar af Clara Raphael, hvars opraktiska idealism ej af dem gillades, framhöllo båda dessa kvinnor, delvis rakt i strid med Clara Raphaels sätt att se saken men dock i grunden ense med henne, klart, praktiskt och koncist nödvändigheten af en kvinnornas frigörelse. Särskildt Pauline Worm skiljer sig väsentligt ifrån Clara Raphael i sin fordran på yttre samhälleliga reformer hvad kvinnornas ställning angår; den senare lade som bekant hela vikten på en inifrån hos kvinnorna själfva skeende frigörelse.

Med för och emot tänjer striden ut sig öfver vintern och våren 1851. Ett af de sista inläggen kommer från N. F. S. Grundtvig, som kallar Clara

Raphaels bref för »den lille lykkelige Bog». Han tar för sin del icke upp själfva kvinnofrågan, men är hänförd öfver att det är en ung dansk flicka, som vågar en kamp för »aandelig och hjærtelig Sandhed», samt uttalar den förhoppningen »at hun ikke ved al den Bysladder hun maa døje, taber Modet, men vel at hun ogsaa deraf maa lære at Læse verden en ikke er den Skueplads, hvor det egentlige Slag skal staa og den virkelige Sejr kan vindes. men er kun den Udkigshøj, hvor Bavnene maatte tændes, som den nu virkelig ved »Clara Raphael» er tændt — —». Grundtvig och hans hustru blefvo för öfrigt senare ett par af Mathilda Fibigers bästa och trognaste vänner.

Hvad Clara-Raphaelstriden beträffar slog det ärliga diskuterandet allt mera öfver i ett hetsigt angripande, och Mathilde Fibiger, hvars inkognito redan på ett tidigt stadium måste uppgifvas, sparades därvid ej heller personligen. Man förhånar henne och skrifver midvisor om henne, som sjungas på gatorna. Härom säges vid en senare tidpunkt (1854) i en litteraturartikel i köpenhamnstidningen »Dagbladet»: — »Saa fik man daa hurtig Forfatterinden opsnust, og nu gik det ud over hendes Person. Der blev sagt Vittigheder, som man ved saadanne Lejligheder faar for godt Køb, og alle Spidsborgerne og Spidsborgerinderne lo af fuld Hals — det var overmaade morsomt. Saa havde den Enes Kæreste, som var det meget omtalte 'Noget paa et Kontor',*) set hende paa Östergade med kort Kjole og Mamelukker — det var ganske vist! — og saa havde en Andens Kæreste, der var teologisk Kandidat, set hende i Vimmelskaffet — ved Gud! med rigtige Herrestøvle paa! Medens Salonherrerne anstrængte deres tomme Hoved for at presse et lille Bonmot ud af det, tilsudlede Pöbeldigterne hende, saa godt de formaaede, i deres Smædeviser, til stor Opbyggelse for den velklædte Pöbel».

Där stod den unga, nittonåriga Mathilde Fibiger, den stora idéns entusiastiska vapendragare, ett mål för hån och spott. Den som ledt henne in på törnestigen, då skimrande för henne som vägen till själfva lycksaligheten, Heiberg, hade feget svikit henne. Hvad det skulle betydt för henne att nu ha haft hans uppmuntran och stöd kan man förstå. Men han icke endast teg inför offentligheten, skrämmd som han väl var af den storm han, sig själf ovetande, varit med om att frambesvärja, utan äfven i sitt rent privata förhållande till henne handlade han på det mest fega kälkborgerliga sätt. Hans hustru, den stora skådespelerskan Johanne Luise Heiberg, visar sig ej heller här från någon stor sida. En löjlig, helt obefogad svartsjuka tyckes till dels varit drif-fjädern till hennes uppförande. Nog af, Heiberg afbryter alla förbindelser med Mathilde Fibiger, och hon upphör alldeles att synas i det Heibergska hem-

*) En viss typ af unga män, som under denna benämning ganska skarpt karaktäriserats af Clara Raphael.

met, där hon under ett besök i Köpenhamn, strax efter att hennes bok utkommit, blifvit en kär och ofta sedd gäst.

På Mathildes enskilda förhållanden i öfrigt kom utgifvandet af boken att verka ödesdigert. De »lollandske Sladdersøstrene», som Mathildes fader skrifer i ett bref till en af sina söner, hade haft sitt ord med i laget, och sedan man fått det till att Mathilde i sin bok på ett mindre smickrande sätt porträtterat verkliga personer bland sitt umgänge på Lolland, blef det nödvändigt för henne att lämna sin plats där som lärarinna. Öfverstlöjtnant Fibigers bref angående denna sak är för öfrigt så karaktäriserande af huru saken nu stod för Mathilde, att det kan vara af intresse att här återge något mera af detsamma. »Du har naturligtvis hört», skrifer han, »om den mere kuriöse end gædelige Begivenhed med Mathilde, som har forgabet sig i Kvindens Emancipation, og derfor har troet at kunne handle paa egen Haand, idet hun uden at spørge eller underrette sin Fader derom, fra hvem hun vel har anset sig emanciperet, har alene med den hende aldeles fremmede Etatsraad Heibergs Hjælp utgivet en Pièce, som er langt fra at have i alle Henseender mit Bifald, omenskönt den paa en Maade, takket være en af H. tilføjede Indledning, har gjort Furore och forvandelt det stackers Pigebarn till en köbenhavnsk Lövinde. Wer hätte das gedacht!» — Vidare, efter att ha omnämndt de lolländska skvallersystrarna, skrifer han: »Man formente at kunne udlægge et og andet som onskabsfulde Portraeter af ærede lollandske Personligheder. Der rejste sig da et Uvejr imod hende, og jeg nødsagedes til at tage min selv-emanciperede Datter bort fra Lolland og betale for hende hos min Broder Scavenius, for at hun i Köbenhavn kan arbejde paa sin videre Uddannelse i Fransk og Engelsk, ligeledes paa min Bekostning. Men dersom dervid kunde bidrages till hendes Fremtids Lykke och virkelige Selvstændighed, saa skal det dog ikke fortryde mig. Længe kan denne, mine Finanser saa trykkende Stilling, naturligtvis ikke vedligeholdes».

Det är den af sin idé entusiasmerade, själfständiga, h a n d l a n d e Mathilde Fibiger, som den uppretade fadern, hennes laglige förmyndare, här disponerar öfver, allt under det han förargas öfver de penningutgifter hon förorsakar honom!

Mathilde själf hade under tiden gjort ett försök att för sin del klara upp sin ställning genom att göra några mera konkreta och genomtänkta uttalanden i fråga om de spörsmål, som rörts upp genom Clara-Raphaelstriden. Hon ger ut ett par småsaker: »Hvad er Emancipation?», signerad Sophie A*, och »Et Besøg». Men den läsande publiken har icke längre samma intresse af frågan. Just för att striden flammade så het, inträdde en reaktion och intresset slappnade af; hennes nya arbeten förmå inte att i samma grad draga uppmärksamheten åt sig. Det är verkligt goda saker, som säges i Sophie A*'s lilla

bok, ett betonande af att tidens uppgift var att väcka kvinnorna själfva till insikt om att de för sin del måste kräva frihet. Men denna bok var mindre glänsande skriven än »Tolv Breve», Heiberg slog ej på trumman för den unga författarinnan och — det för saken värsta af allt — den läsande publiken hade, som sagdt, tröttnat.

Om Mathilde skrifer hennes syster Ilia vid denna tid, sensommaren 1851: »Mathilde bekymrer mig; hendes sidste Bog har misshaget mig inderlig, og saa slider hun sig aandelig op, thi hun lever icke af sine Renter men af Kapitalen. Alligevel er hun en hjertensgod Pige. Men till Profet duer hun ikke».

Mathilde själf skrifer ungefär vid samma tid till en väninna: »For Resten har jeg det godt, på det nær, at jeg bliver kørt over hver Dag i aandelig Forstand, thi jeg har livaktig den Fornemmelse, at hver Vogn, der kører forbi paa Gaden, ruller tværs igennem min Pande och derved massakrerer de stakkels Tanker, som have Logi derinde.

Jeg kan ikke være Eder taknemlig nok, fordi I har blevet ved at holde af mig, ogsaa efter at jeg har skrevet den Bog. Jeg er ej mistænksom af Natur, men al den Snak, jeg er Genstand for, har givet mig en saa overdreven Frygt for at være paatrængende eller genere Nogen med mit Bekendtskab, at jeg undertiden, saaledes med Madvigs, viste mig tilsyneladende ohøflig ved at blive derfra, skönt de havde gjort mig Visit. Da Othilia kom igen 'for at se, om jeg var levende eller død', sagde jeg hende det Hele, og hun var sød og velsignet. Hvis al den Snak bliver fornyet, hvis din Fader ikke synes om, at I omgaas mig — den tid kan være nær, skönt jeg föler mig uskyldig deri — saa lov mig, søde Auguste, att sige det til mig rent ud. Jeg bliver da borte, men vi ville alltid holde af hinanden, og have I nu gode Tanker om mig, saa ville I alltid beholde dem. — Bryd dig icke om min melankolske Tone! Ubehageligheder er der forbundet med alt der vindes i Livet; her ere de smaa, i Forhold til hvad jeg har opnaaet, og jeg skal aldrig fortryde, hvad jeg begynte paa i Fjor paa denne tid, thi nu er Vejen aabnet for mig til den virksomhed i livet, der altid var mine Önskers højeste Maal. Skulde jeg nu give mig til at beregne, om den var for dyrt betalt?»

Man ser att hon, trots sin försäkran i början af brefvet, inte »har det godt», men hennes mod är dock icke brutet och hon tror ännu på att hon har funnit sin väg i lifvet, på hvilken hon skall nå fram till att verka det verk hon kände som sitt. Men äfven tron härfpå skulle brytas ned hos henne, ensamheten och öfvergifvenheten svepa sig tätare omkring henne, törnestigen blifva än brantare och tyngre.

Ellen Kleman.

Om sproglig Forstaaelse.

XVI.

Det var Ordet "ett nöje" i forrige Nummer med Lighed i Lyd i dansk Tale, hvormed nogle faa forklarende Sætninger, for ex.: Det kommer ikke saa nöje an paa, hvilken Farve, som vælges til denne Ubetydelighed. — Se nöje til at Dören er aflaaet naar du gaar hjeminefra. — Det er en Person, som er meget nöje-regnende i Smaasager o. s. v.

Begge Sprog har endvidere Ordet "Lysning". I dansk Tale anvendt f. Ex. for at betegne at en hidtil overskyet Himmel begynder at klare op, blive lysere, vise en Lysning i Horizonten. En gammel Vise synger "Se det lysner i Sky — hör det ringer fra By" men atter her har Ordet "lysner" en — for det uövede Öre — förvildende Lighed med det svenske "lyssnar" hvormed, som bekendt, menes noget ganske andet.

Begge Sprog har en og samme Betegnelse for et lille Saakorn (= ett frö-) dansk = et Frö — men hvor let vil ikke en Missopfattelse opstaa om blot et eneste Bogstav her forandres og der skrives: en Frö hvilket Ord oversat til svensk betyder "en groda".

Vi anvende i vort Talesprog meget ofte Ordet "uhyre", vi sige: det er uhyre morsomt — det eller det. Digteren H. P. Holst har det i sit berömda Digt "Den lille Hornblæser" i Marketenderiscenen "for Törsten er uhyre — og kör saa Batteriet op — du protzer — og vi fyre".

Vi tale om en vældig — en uhyre stor Födselsdagskringle — Ordet har lidt af Overdrivelse i sig, lidt af den humoristiske Klangfarve, som er saa ejendommelig for det gemytlige danske Talesprog; vi bruge ofte Ordet "et Uhyre" for at betegne noget som er uformeligt stort = et Monstrum. Men — er man ej sikker paa at blive forstaaet ret, bör man i Sverige anvende Ordet med Forsigtighed, det har en saa uhyggelig Lighed i Lyd med Betegnelsen for et Insekt. Om lignende Forvekslinger mere i næste Nummer.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Notiser.

Kvinnlig stadsfullmäktig i Uddevalla. Till stadsfullmäktig i Uddevalla har på de frisinnades lista valts fotografen, fröken Maria Lundgren.

Gifta kvinnor i statens tjänst. K. M:t har, med ändring af järnvägsstyrelsens öfverklagade beslut, förklarat sig icke finna den omständighet, att en kvinnlig kontorsskrifvare vid statens järnvägar komme att ingå äktenskap utgöra hinder för henne att äfven därefter kvarstå i extra tjänst vid statens järnvägar.

K. M:t har tillika, under erinran att allmänna grunder fastställts för kvinnliga befattningshafvares i vissa verk och anstalter rätt att i händelse af giftermål bibehållas vid sin anställning, men att för kommunikationsverken andra bestämmelser voro gällande, anbefallt järnvägsstyrelsen, generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen att, efter verkställda utredningar, afge utlåtanden, huruvida och i hvad mån vid statens järnvägar, postverket eller telegrafverket anställd kvinnlig befattningshafvare, som ingår äktenskap, må bibehålla sin anställning.

Efterpröfning vid normalskolan för flickor. K. M:t har medgifvit, att lärjunge, som genomgått högsta klassen af statens normalskola för flickor må äga rätt att undergå efterpröfning dels i ämne, i hvilket hon antingen på grund af bortval ej erhållit vitsord i sitt afgangsbetyg eller i afgangsbetyget erhållit lägre vitsord än godkänd, dels ock i obligatoriskt ämne från hvilket hon erhållit befrielse med påföljd att hon ej erhållit afgangsbetyg, hvarjämte stadgas att i sistnämnda fall efter godkänd efterpröfning afgangsbetyg må utfärdas och att efterpröfning må anställas i samband med inträdes- och flyttningspröfning vid läroverket.

Höstkursen vid K. F. U. K:s husmoders- och tjänarinneskola. Södra K. F. U. K:s husmoders- och tjänarinneskola i Stockholm ger den 15 augusti—31 januari en af sina sedvanliga praktiska och teoretiska undervisningskurser, hvilka pågått två gånger årligen de senaste fem åren. För bedrivande af sin verksamhet har skolan för 1912 erhållit ett kommunalt anslag på 4 000 kr. Den praktiska undervisningen omfattar uppköp af matvaror, matlagning, konservering och syltning, bakning, dukning, servering, rengöring i dess olika former, strykning och sömnad och den teoretiska födoämneslära, hälsolära och enklare hushållsbokföring. Afgiften — inberäknadt två måltider dagligen — är 125 kr. för höstterminen. Den praktiska undervisningen ledes af skolkökslärarinnan fröken Karin Johansson och den teoretiska af samma lärarinna jämte fröken Alma Bauer.

Tidskrift för Hemmet. K. M:t har tilldelat föreståndarinnan vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby för fortsatt utgifvande under år 1912 af "Tidskrift för hemmet" ett understöd af 750 kr.

Sprid Dagny!

Annonsera i Dagny!

LIFRÄNTOR

fördelaktigast för damer hos

VICTORIA ZU BERLIN

Kontinentens största lifförsäkringsbolag.

Kontor: Regeringsgatan 61 - - - Stockholm.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$, och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Lärrarinna.

Ung flicka, som genomg. 8-kl. lärov., undervisningsvan (äfvén i musik) önskar plats för barn å lägre och mellanstadiet. Sv. t. "Intresserad", Norrköping, p. r.

Studentska

med utmärkta betyg önskar god plats från 1 september eller något senare. Svar till "I. L. 1911", p. r. Mora.

Plats som lärrarinna

önskas till hösten af 20-årig elementarbildad flicka, som i år med goda betyg utexaminerats från småskollärrarinneseminarium. Svar med uppgift om fordringar och löneförmåner till "Jämtländska", Svenska Dagbladet, Stockholm, f. v. b.

Kindergartenlärrarinna.

Ung, bildad flicka, som genomgått kindertagensseminarium, önskar plats till hösten i skola eller familj. Svar till "21 år", post restante, Göteborg 1.

Ung flicka,

undervisningsvan och musikalisk, önskar till hösten plats som guvernant för två eller flera elever till och med fjärde klssens kurs helst i närheten af Stockholm. Svar till "I. E.", Åfärd p. r.

Lärrarinna

med vana att undervisa i skolämnen, språk, musik, söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar "Ener-gisk, barnkär". Svenska Telegrambyrå, Sthlm f. v. b.

Tyska.

Stockholmslärrarinna, som fullkomligt behärskar tyska språket, önskar plats på landet några veckor eller återstoden af sommaren. Svar till "X. S.", Karlskrona, p. r.

UNG FLICKA

af god familj, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats som guvernant till hösten i bildadt, godt hem. På lösn fästes däremot mindre afseende. Elementarundervisning i musik kan äfvén meddelas. De bästa ref. Svar till "Bad-gäst", Strandbynäs, Grohed.

Bildad flicka,

husligt intresserad, något musikalisk och med godt, jämnt sätt och lynne, önskar plats som värinna i hem där husmoder saknas, eller som hjälp och sällskap i familj eller åt klen, äldre eller ensam dam eller herre. Bästa rek. och ref. Svar till "Godt hem", Åhus p. r.

Ung Svenska

med elementarbildning, som vistats ett år i Tyskland och flera år i Frankrike, kunnig och skicklig i alla inom ett hem förekommande göromål, önskar plats som hjälp och sällskap åt en dam eller för barn. Utmärkta referenser. Svar till "Ung svenska", Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Bildad och barnkär lärrarinna

för sinnesslöa barn önskar plats å anstalt eller i familj, att där undervisa efterblifna och litet utvecklade barn, äfvén normala. Svar till "Undervisning", Råda p. r.

Lärrarinna

önskar plats i familj. Goda rekommendationer från föreg. platser. Svar till "Anspråklös", Sv. Dagbl. Annonkontor, Sthlm, f. v. b.

I Familj eller Kindergarten

önskar ung bild. flicka plats. Genomgått Kindergartensem. Svar "20 år, intresserad", Vestervik, p. r.

18-årig realskoleexaminerad flicka,

som önskar utbilda sig i tyska språket, önskar i Tyskland under augusti månad, ev. längre, mot mat o. fritt vivre gå frun tillhanda med fria eftermiddagar eller mot billig inackordering. Svar till "Deutschland", Svenska Dagbladets kont.

Lärrarinna.

Ung, undervisningsvan lärrarinna, som genomgått Anna Sandströms Högre lär.-sem., önskar till hösten en eller flera elever. Bosatt i Stockholm. Svar till "Privatkurs vintern 1912—13", Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

Tysk lärrarinna

söker plats fr. o. m. 15 Augusti till 1 Oktober som *Guvernant*, 22 år gammal, af god familj. *Irene Löwenheim, Lärrarinna, Hohenpreisensberg b/Weltheim* (Bayern).

18-årig flicka,

som aflagt realskoleexamen med mycket goda betyg samt äger upp-märksammade anlag för teckning, söker härmed anställning som biträde åt kvinnlig eller gift manlig fotograf, kart-, mönsterritare e. d. mot erhållande af "allting fritt" i principalens hem. Svar märkta "R. B.", afvaktas under adress Motala verkstad, p. r.

För enklare sjukvård, sällskap, hushållning

i hem eller på resa sökes plats hos ensam dam eller i mindre familj af bildad, praktisk, arbetsam flicka, som genomgått elementar- och husmodersskola samt kurs vid lasarett. Svar tacksamt till "Arbetsam", under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Lärrarinna,

som genomgått högre lärrarinneseminarier, har goda betyg och några års undervisningsvana, önskar för nästa läsår undervisa en eller två elever (helst en) i förberedande klassernas eller lägsta elementarklassernas kurs. Små löneanspråk mot rättighet att disponera öfver tiden utom lärotimmarna. Svar till "M. R", Dufed p. r.

Lärrarinna,

utex. från 2-årigt sem. (1 komp.) med goda betyg och rek., och som undervisat dels i flick- dels i samskola önskar till hösten plats i skola eller familj. Svar till "A. E. O.", Gefle p. r.

Tekniskt bildad

ung flicka, med godt afgangsbetyg från teknisk skola, önskar plats såsom riterska hos litograf eller på ritkontor. Svar i biljett märkt »Arbetsvillig», torde inlämnas till Sv. Telegrambyråns filial, Malmö.

En ung flicka

som med goda betyg tagit realskoleexamen, önskar plats som lärrarinna för yngre barn i ett stilla hem. Undervisar i alla svenska ämnen, tyska och engelska. Svar till "I", Tidaholm, p. r.

Bokförelserka

och kassörska van att själfständigt sköta och afsluta böcker, van vid korrespondens och öfriga kontorsgöromål, kunnig i engelska o. tyska, önskar plats, gärna till landet, helst till 1 September. Svar till "Bokförelserka Sw.", under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Landbrukaredotter

synnerligen huslig, kunnig i all slags sömnad och finare handarbete, van att med omtanke handhafva hemmet, önskar plats. Goda rek. Svar till "J. K.", Norrköping, p. r.

Plats såsom värdinna

i bättre hem, helst på landet, där barn finnas, sökes till hösten af hushållsven flicka. Svar till "Hemkär", Linköping, p. r.

LEDIGA PLATSER.**Vid Sunne högre folkskola,**

som snarast kommer att ombildas till kommunal mellanskola (3 ordinarie lärarebefattningar äro nu inrättade), äro tvänne ordinarie läroplatser lediga för ansökning af kompetent lärare (lärarinnor) före sextionde dagen efter första kungörandet här af i Post- och Inrikes tidningar. Läsåret börjar tidigast den 15 september och omfattar minst 30 veckor. Lön enligt lag.

Då nämnda sysslor under år 1912 icke hinna tillsättas med ordinarie, förklarar härmed två vikariat lediga under höstterminen 1912, sannolikt under hela läsåret. Vikarierna åtnjuta samma löneförhållanden som ordinarie lärare. Barnantalet litet. Skolstyrelsen tillmötesgående, befolkningen vänlig. Trakten mycket naturskön.

Ansökningar (till vikariatet före den 10 augusti) ställas till högre folkskolans styrelse, adress Sunne. STYRELSEN.

Sjukvård.

Som vårdarinna för äldre sjukdam erhåller för sjukvård intresserad van person plats i stad i närheten af Sthlm. Svar till "Pålitlig 1 juli", under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Vid Uppsala läns landstings småskoleseminarium

kommer att anställas för läsåret 1912—1913 en vikarierande lärarinna med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i psykologi, pedagogik och metodik samt kristendom. Arfvode 1,700 kronor. Till styrelsen för Uppsala läns småskoleseminarium ställas ansökningar jämte betyg, som styrka sökandes kompetens, samt åldersbetyg insändas före fredagen den 15 augusti 1912 till undertecknad under adress Kungsgatan 34, Uppsala. Uppsala den 6 juli 1912.

För Styrelsen för Uppsala läns landstings småskoleseminarium: CARL BJÖRK.

Befattning som lärarinna

i Huslig ekonomi vid Hushållsskolan i Visby sökes före den 1 augusti.

Lön 480 kr. och allting fritt; 3 månaders uppsägning. Ansökan, åtföljd af betyg, ställes till Styrelsen för Hushållsskolan.

Vid Ljusdals enskilda samskola

önskas 1) för läsåret 1912—13 en lärarinna med undervisningsskyldighet i modersmålet och tyska i elementarskolans två lägsta klasser samt i historia i klasserna I—IV, lön 750 kr. jämte omkring 100 kr. för extra lektioner; 2) en småskollärarinna, lön 550 kr. samt omkring 100 kr. för extra lektioner. Ansökningar till styrelsens ordförande, grosshandlaren ARTHUR SIGNEUL, Ljusdal

Lärarinna

ung, kompetent i franska språkets talande och i musikundervisning önskas till 10 års flicka i 3:e klass. Svar med fotografi och betyger till fru Tamm, Eneby, Grillby.

Till 1 September

önskas en enkel, undervisningsvan lärarinna att undervisa trenne (3) flickor i andra och tredje års kurs jämte pianospelning. Den sökande bör vara van vid landet och villig att hjälpa till i hemmet. Svar med fotografi och löneanspråk till Fru Anna Appelqvist, Charlottenborg, Väfersunda.

Vid kustsjukhuset å Styrsö

finnes plats som elev i juli. 3 månaders kurs. Pris 30 kr. per månad.

Allvarlig lärarinna

med låg för huslighet, får för läsåret plats i enkelt hem på landet att undervisa två barn i åldern 11 och 10 år. Svar med lönepret. till "Fru A.", Hölö p. r.

Undervisningsvan,

anspråkslös o. frisk lärarinna får plats från hösten att läsa och spela med 12-årig flicka. Svar med betyg och foto. till Fru Laura Hjärsing, Strömnäsbruk.

Verkligt skicklig,

välmeriterad, stadgad lärarinna, gärna musikalisk, önskas till hösten att läsa tredje klassens kurs med 11-årig dotter samt att läsa läxor med två äldre barn. Ansökan med foto., rekom. och löneanspråk till Rektor Yngve Melander, Folkhögskolan, Önnestad.

Bildad,

duktig 20 års flicka med godt utseende och sätt, ordningssinne samt intresse för hemmet, får plats att sköta hemmets alla inre göromål. Kokerska finnes. Svar med foto., pret. till »Familjemedlem 1912», Tyringe p. r.

Barnfröken

eller Barnjungfru van vid späda barns skötsel får god plats i familj med 2 barn. Svar helst med foto. och uppgift om ålder och löneanspråk emotes till Ingeniör Assar Svensson, Göteborg.

Guvernantsplats.

För undervisningsvan musikalisk lärarinna finnes utmärkt plats i tyst och stilla hem på herregård i Södermanland. Svar med foto och betygsskrifter till "590", poste restante, Stockholm.

Lärarinna

välrek., komp. undervisa 2 flickor i resp. 5:te och 2:a klassernas kurser äfvensom i musik erhåller förmånl. anst. i Disponentfamilj i Sörmland. Betyg och fot. insändes till

TJÄDERS BYRÅ,
Brunkebergstorg 12.

En fransyska

får stadigvarande plats på landet för en 18 års flicka. Svar till »Lärarinna», Altuna, Vestmanland.

Lärarinna,

fullt kunnig i att undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik, sökes till landet för fyra barn i ålder 7—12 år. Svar med betygsskr., lönepretentioner samt rekommendationer och fotografi sändes till "Höstterminen 1912", Bjuråker.

Bra plats

får den 1 sept. eventuellt något senare en i matlagning kunnig flicka, ej alltför ung, och som på egen hand kan med sparsamhet och omtanke förestå hushållet åt ung affärsman (ett biträde) på landet ej långt från Hudiksvall. Svar åtföljdt af betyg och fotografi, som returneras, samt uppgift om ålder och löneanspråk torde sändas till "Oskar", Hudiksvalls Nyheter, Hudiksvall.

Ordinarie Lärarinetjänsten

vid Grängsbo fasta folkskola (litt. F) i Alfta församling, Gäfleborgs län, sökes hos skolrådet inom 60 dagar efter första kungörandet här af i Post- och Inrikes tidningar. Lön enligt lag. Om flickslöjd + 80 kronor pr år. Bostad 1 rum och kök. 50 kronors ersättning för bristande rum. Skolhuset beläget ca 2,5 km. från järnvägsstation i naturskön, folkrik trakt. Tillträde den 1 januari 1913.

Vikariat

vid samma skola för nästa hösttermin, som börjar den 1 sept., sökes hos skolrådet i Alfta före den 7 augusti 1912. Vikariens lön efter 900 kr. pr år utom husrum och vedbrand.

Alfta den 12 juni 1912.

Skolrådet.
Adr. Alfta.

En fullt kompetent kassörska,

kunnig att föra och avsluta böcker och handhafva kassa sökes till landsortsstad genast. Kunnig i tyska har företräde. Affären drivs i landtmannaprodukter. Svar till »Pliktrogen 1912 X» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm. f. v. b.

Husföreståndarinna,

Bildad, anspråkslös, kunnig i allt som tillhör ett landthushålls skötande och van att handhafva tjänstefolk, erhåller plats hos ensam medelålders svensk i guvernementet Poltawa, Ryssland. Tyska eller franska önskvärdt. Vidare upplysningar lämnas genom Svenska Telegrambyråns filial, Malmö.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } $4\frac{1}{2}$ %

Sparkasse-
räkning } 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 . . . Stockholm.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

En ord.
lärarinneplats

vid h. folkhögskolan i Borgholm med undervisningsskyldighet i de naturvetenskapliga ämnena på lägre stadiet sökes hos styrelsen inom 60 dagar fr. d. 29 Juli 1912.

Husföreståndarinna,

bildad, huslig, frisk, glad och helst musikalisk, erhåller plats hos ogift tjänsteman vid större Bruks A.-Bol. på landet.

Ansökningar jämte fotografi till "L. I. S.", Svenska Dagbl. Annonsskontor, Stockholm, f. v. b.

**Tvättföreståndarinne-
befattningen**

vid länslasarettet i Norberg kungöres härmed till ansökan ledig.

Årlig lön 300 kr, jämte bostad och fri kost m. m.

Platsen kan få tillträdas när som helst men senast den 1 instundande November.

Ansökningar jämte betyg insändas före den 24 Aug. till lasarettssysslomannen, hvilken ock lämnar närmare upplysningar.

En
sjuksköterskeplats

på en af Sabbatsbergs sjukhus' medicinska afdelningar sökes före den 10 aug. d. å. hos sjukhusets direktör, som lämnar vidare upplysningar.

**Korres-
pondent,**

herre eller dam, kunnig i svenska, engelska och tyska, maskinskrifning och eventuellt stenografi, får plats hos förstklassig firma i kolonialvarubranschen. Svar med uppgift om ålder, föregående verksamhet, löneanspråk, etc., emottas till märke "1/8—1912" under adr. S. Gnmælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Lärarinna

önskas till hösten i prästgård i Uppland, nära Mälaren, för att undervisa 3 barn, 11, 10, 8 år i vanl. skolämnen, tyska och musik. Svar med betyg, fot. och löneanspråk till Kyrkoherde N. Andræ, Hjalsta-by.

**ANNONSERÄ
I DAGNY.**

HUSMODERSSKOLAN I KARLSTAD.

Den 16 Augusti börjar konserveringskursen, pågår en vecka, omfattande inläggning af bär, frukt och grönsaker. Den 24 Augusti taga öfriga kurser sin början. 1 årskursen omf. matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, barnavård (teoretisk och praktisk m. m.) $\frac{1}{2}$ årskursen omf. matlagning, bakning, sömnad m. m.

6 veckors kursen omf. matlagning och bakning.

Helinackordering erhålles inom skolan.

Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum.

Prospekt på begäran.

Tel. 8 12.

Nancy Enwall.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Rodenstamska Skolan i Hudiksvall,

upprättad 1897,

börjar såväl **Seminariekursen** för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi som **Slöjdlärlarinne- och Husmoderskurs** den 20 augusti.

Prospekt på begäran.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Bönen. Ett nytt verk af Sigrid Blomberg. Af S. E—d.

Från världens rösträttsfält. Af Ellen Wester.

Hemmet som skola. Ett besök vid Benninge. Af Sigrid Elmblad.

Mathilde Fibiger. En af de första. II. Af Ellen Kleman.

Om sproglig Forstaaelse. XVI. Af Alma Forsberg-Dalhoff.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**